

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 21.02.2024 nr 8-1/24/952;
HTM/24-0174/-1K
Meie 17.03.2024 nr 1.1-11/918-2

**Eesti Vabariigi haridusseaduse ja
teiste seaduste muutmise seadus
(õppimiskohustuse kehtestamine)**

Austatud haridus- ja teadusminister

Täname põhjaliku analüüsi eest. Rahandusministeerium kooskõlastab Eesti Vabariigi haridusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (õppimiskohustuse kehtestamine) järgmiste märkustega.

- 1) Eelnõu § 1 punktiga 3 lisatava Eesti Vabariigi haridusseaduse (*HaS*) § 10³ lg 3 punkti 1 selgitustes on nimetatud näiteid, millised on võimalikud meetmed õpetajate või lapsevanemate suhtes, aga ei selgu, millised on võimalikud valla või linna kohaldatavad meetmed õppimiskohustust mitte täitva õpilase suhtes.
- 2) Eelnõu § 1 punktiga 3 lisatava HaS § 10³ lg 5 teise lause kohaselt teavitab õpilasele toe osutamisel õpilase elukohajärgne valla- või linnavalitsus kooli. Seletuskirjas on andmete vahetamise vajadusele viidatud 2024. aasta veebruaris kooskõlastamiseks edastatud lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu selgitustega. Samas sätestatakse viidatud eelnõuga konkreetsed andmed, mida asjaosalistel töödelda on lubatud. Eelnõu sõnastusest ega seletuskirja selgitustest aga ei selgu, millest kohalik omavalitsus täpselt kooli teavitab – kas toe osutamise asjaolust, selle toe sisust või millestki veel.
- 3) Eelnõu § 3 punktidega 8 ja 25 sätestatakse kutseõppeasutuse seaduses (*KutÕS*) volitusnormid ettevalmistava õppe rahastamise aluste kehtestamiseks ministri määrusega ja kutseõppe õppekulude hüvitamise tasu suuruse määramise aluste ja tasu ülemmäärade kehtestamiseks riigi- ja munitsipaalkoolides Vabariigi Valitsuse määrustega. Eelnõule ei ole lisatud rakendusaktide kavandeid, mistõttu pole võimalik nende kohta arvamust anda.
- 4) Eelnõu § 3 punktiga 14 kehtestatakse KutÕS § 32¹ lõikes 3 seni kehtiva § 32 lõike 8 sätestatud regulatsioon. Seletuskirja järgi normi sisu küll ei muutu, aga palume täpsustada, kas juhul, kui koolil tuleb teha õpilase individuaalsuse arvestamiseks muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses või õppekeskkonnas, koostades õpilasele kooli õppekava alusel individuaalse õppekava, on sellise õppekava

alusel võimalik pikendada ka õppekava nominaalkestust? Kas sellisel juhul tuleks, sarnaselt viitega kõrgharidusseadusele, täiendada vastavalt õppetoetuste ja õppelaenu seaduse § 4 lõiget 2?

- 5) Eelnõu seletuskirjas ei ole selgitusi eelnõu § 3 punktide 18 ja 19 kohta.
- 6) Eelnõu § 3 punktiga 25 lisatakse KutÕS-sse § 47¹ „Tasuline kutseõppe tasemeõpe“. Sättes on kasutatud termineid erinevalt - nii tasu maksmist kui kulude hüvitamist (lõiked 1-4). Lõigetes 10 ja 11 kasutatakse veel lisaks „õppekulude hüvitamise tasu suurus“. Samas nt kõrgharidusseaduse § 16 lg 6 ja § 16¹ lg 3 on sõnastatud: „Õppekulude hüvitamist ehk tasu kogu õppekava ulatuses võib nõuda üliõpilaselt“.
- 7) Eelnõu § 4 punktis 2 on ilmselt mõeldud lg 6 p 3¹ ja eelnõu § 5 punktis 2 on üks „kaasates“ üleliigne.
- 8) Eelnõu § 5 punktiga 3 lisatava põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 7 lg 2¹ ei ütle seda, mida seletuskirja lk 77 väidetakse („PGS § 7 lõike 2¹ kolmanda lause järgi määrab valla- või linnavalitsus igale õppimiskohustuslikule isikule kindlaks munitsipaalkooli, kus ta võib igal juhul põhihariduse omandamise ja õppimiskohustuse täitmise eesmärgil õppida.“). Eelnõu sõnastuse järgi kehtestab valla- või linnavalitsus elukohajärgse munitsipaalkooli (edaspidi elukohajärgne kool) määramise tingimused ja korra – mitte ei määra kindlaks seda kooli.
- 9) Seletuskirja lk 36 eelviimasest lõigust tuleneb, justkui muudetakse paragrahvi pealkirja, aga eelnõus sellist muudatust ei ole.
- 10) Eelnõu § 5 punkti 18 selgitustes on märgitud, et sättega nähakse ette keeld mitte alustada gümnaasiumi vastuvõtu tegevustega, sealhulgas isikute teadmiste ja oskuste hindamisega (vastuvõtukatsed) enne 20. maid. Eelnõu tekstist see ei nähtu.
- 11) Palume kaaluda, kas eelnõu § 5 punktiga 28 lisatava § 32¹ lõike 1 sõnastusest ei peaks tulenema, et selline teave on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave. Avaliku teabe seadus (AvTS) võimaldab teabele juurdepääsupiirangu seada kas AvTS § 35 alustel või eriseaduse alusel. Seega peabki eriseaduses vajadusel sätestama erinormina AvTS-ist andmete juurdepääsupiirangu. Juurdepääsupiirangu norm peab olema konkreetne ja selge ning sellest peab selguma, miks juurdepääsupiirang kehtestatakse.
- 12) Eelnõu rakendamisega tekkivate kulude osas märgime järgmist.

Seletuskirja lk 55 kirjeldatakse elektroonilise keskkonna loomisega seotud kulusid. Kulude tekivad juba 2024. aastal, mis allikast need kantakse ning kui suured on keskkonna ülalhoiu kulud?

Seletuskirja punktis 7 kirjeldatakse eelnõu rakendamisega seotud kulusid ja tulusid. Sellega seoses palume täpsustada:

- Kuidas jaguneb kuni 2029. aastani ESF+ meetmest planeeritavad vahendid (5,662 mln) aastate lõikes?
- Kuidas jaguneb ESF programmi toetus 4,972 mln aastate lõikes?

- Kui suures mahus on vaja vahendeid juurde planeerida alates 2028. aastast? Alates 2030. aastast?
- Otsene mõju eelarvele, mida peab järgmisele eelarve lisama, on ettevalmistava õppe läbiviimiseks 2025. aastal 1 mln ning igal järgneval aastal 3 mln eurot. Siin on juttu peamiselt riigigümnaasiumide lisakulust. Kuid kohalike omavalitsuste kulude hüvitamine? Seletuskirja lk 54 on kirjas, et kohalikele omavalitsustele on mõju väike, kuna riik hüvitab koolipidajatele toetust õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks. Seega kas peaks kasvama ka riigieelarve vaates koolitele eraldatav toetus tulenevalt pearahapõhise arvestusest või muust ühikupõhisest arvestusest, mis hakkab erinevatel aastatel vajaduspõhiselt muutuma?

Lisaks võiks seletuskirjas täpsustada, mis on seni saanud koolist välja langenud või peale keskharidust õpinguid mitte jätkanud õpilastest. Kas selliste noorte töötus või toimetuleku toetust saavate isikute arv on kõrge? Kas nad on kuidagi lisakulu riigile, mida saab nüüd ka vähendada või asendada või nad on valdavalt ainult lisakulu vanematele?

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
kliimaminister rahandusministri ülesannetes

Kadri Klaos 5885 1367
Kadri.Klaos@fin.ee

Agnes Peterson 5885 1301
Agnes.Peterson@fin.ee